

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 431. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: [https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838\\_599-txt-shoot-idm12794/facsimile.pdf](https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm12794/facsimile.pdf) (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Skatterne; men selv hvor Penge langt mindre var Sjælen i det hele, ser man let, at det i vore Dage er Magt nok til, naar man vil, at standse hele Maskinen.

Da nu paa den anden Side Kongen og Ministrene, han vælger, baade har Lov til paa egen Haand at erklære Krig og Raadighed over Hæren og Flaaden, fristes de naturligvis, naar de er stolte og kjække, til at kue Parlamentet, og er de snilde, til at pakke det, som man pakker Kort; saa England gjør sig da kun lidt latterlig ved at udbasune Visdommen af sin Statsforfatning; thi det er, som sagt, en gammel Klædning fra Middelalderen, hvorpaa man aldrig lapper saa godt, det jo bliver Lapperi; og den er ikke engang oprindelig engelsk; det er Gotfreds Tornekroene, som Rikard Løvehjerte, uden at vide det, førte hjem med sig fra det hellige Land, og kom vel ikke selv til at bære, men efterlod sin Broder, Johan uden Land, hvem Paven Legat og de engelske Baroner hjulps ad at fæste [den] paa hans Hoved. Ja, m. H., naar man med Eftertanke læser Middelalderens Historie, da ser man, at det ny Kongerige i Jerusalem under Korstogene blev Mensteret for alle de europæiske Kongeriger, hvor de tre Stænder: Adel, Gejstlighed og Borgerskab, under forskjellig Sammensætning dannede et Rigsraad, der stræbte, saa vidt muligt, at tilegne sig baade Kongemagten og Folkestemmen, saa Kongerne blev Skygger, og Bønderne blev Trælle; og skjønt det engelske Rigsraad længe blev kuet af stærke og herskesyge Konger, saa naade det dog, vel senere, men ogsaa fuldstændigere end noget andet, sit Maal; thi Bondestanden er opløst i Daglejere og Fattiglemmer, og Kongen har i langsommelig Tid ej turdet udøve det mindste af Magten, han kun paa Papiret har beholdt.

England eller Storbritannien og Irland har da gennem hele det 18de Aarhundrede, lige fra Vilhelm Holænderens Tid, kun af Navn været et Monarki, men virkelig



et Pengeherskab; og naar man derfor søger Grunden til Englands forbausende Opblomstring i dets Statsforfatning, da tager man mærkelig fejl, hvad der er saa meget mer at beklage, som man efter 1815 snart over hele Europa har trot, at naar man kunde efterligne denne altid farlige og nu aldeles forældede og upassende Statsforfatning, da havde man forvisset sig en Broderpart i Englands Storhed og Lykke. — Jeg skulde imidlertid ikke her udbrede mig over denne Sag, som mit Ord dog ikke klarer, og som kan synes os uvedkommende, dersom jeg ikke formodede, at denne berømte Bygning med det allerførste pludselig vil styrte sammen, ligesom det gamle Parlamentshus, jeg endnu saa' baade tomt og befolket, alt forleden Aar sank i Aske og har taget Børsen med sig. — De smiler kanské, m. H., og spørger, om jeg tror paa Forsæler? Men jeg svarer rolig: jeg tror ikke, men jeg agter paa dem, og naar jeg har set en Indretning længe nærme sig sin Undergang, da ser jeg i Faldet af dens synlige Billeder og Rødkaber et sikkert Varsel for Dommendags-Slaget, der vil tilintetgjøre den. Denne Statsforfatning, sønderkøst med de første Stuarter i Midten af det syttende Aarhundrede og kun daarlig sammenstykket paa ny, har nemlig snart i tredive Aar tiltrukket sig min spændte Opmærksomhed, og da jeg saa' Canning ved Røret, da sagde jeg ved mig selv: »Kan den Bygning reddes, saa er han Manden; nu faar vi at se; men da han faldt i den første Dyst med Pengeherskabet, da erklærede jeg Redningen for umulig, og Tiden vil snart vise, om jeg har Ret. Tager jeg fejl, da er det ikke første Gang, og de, der aldrig har taget fejl, maa gjerne le lidt ad mig; men falder virkelig i vore Dage den engelske Statsforfatning, da maa det ikke være min Skyld, om mine Landsmænd tro, det var Frihedens sidste Bulværk, der styrtede, medens det kun er Pengeherskabets Hovedfæstning.



hvis Volde er opkastede af Folkets Odelsjord, og hvis Grave er fyldte med Fattigfolks Blod.

Ja, m. H., det er sagt i Billedsprog, fordi det ene er Billeder, hvori det uhaandgribelige kan stilles os for Øje: men De skal ikke tro, hvad man siger: at Sandheden nødvendig enten hel eller halv gaar tabt i Billedsprog; thi den samme, der skabte det indvortes, skabte jo ogsaa det udvortes, og dette til Billede af hint, saa den falske Fremstilling i Billedsprog og den falske Fremstilling i Friesprog har samme Grunde: snart Løgnagtighed og snart Vankundighed, saa Billedsproget er blot kommet i Vanrygte, fordi man i en saadles Tid hverken forstaaer at bruge eller skatte det.

Mine Herrer!

Jeg pegede sidst paa England, som Dronning Victoria paa Havet, i Modsætning til Rusland, som Kejsar Nikolaos paa Landjorden; og ved at foretrække den første, viste jeg i det mindste, at mit Had til Latinen og min Kjærlighed til Græsken er dog ikke slet saa blinde, som Folk maaské tror; thi ikke alene er *Victoria* usægtelig Latin og *Nikolaos* Græsk, men saa vel i Kirken som i Sproget og i Smagen mindes man i Rusland hvert Øjeblik om Byzans, og i England om Rom. Men heraf vil jeg dog ikke gjøre mig nogen videre Fortjeneste, da det, jeg i England beundrer, — og frygter for, vilde gaa tabt, hvis Russerne, ved at tage Persien og Ostindien, kom bag paa hele Asien, ligesom alt paa hele Europa — det er ingenlunde de romerske Levninger eller de latinske Ord og Vendinger, men hvad der vel maa kaldes ægte engelsk, siden det uden for den engelske Kreds er mageløst: Tæthedden nemlig, Friheden og Virksomheden, som gjør, at Menneske-Aanden og de fredelige Sysler har i England en Historie, hvormed kun Grækenlands kan sammenlignes.

Nordens Blinde.

28

